

THE LUTHERAN

UNIVERSITY HERALD.

No. 14.

Tacoma, Wash., July 25, 1893.

Vol. III.

Kveldstemning.

(Af — — — u.)

Helligdagsfred! sent lyst og still
Om mig Din svale Vinge,
Dæmp min Sang, at ei stærkt og vidt
Tonerne nu skal klinge: —
Se som Barnet, der nys har drømt,
Smiler til Dig fra Buggen out, —
Dæmrende Dalen hviler,
Drømmer, men Natten iler.

Sig, hvad bor der nu i Dit Bryst,
Dal med de tause Vider?
Er det til Sorg over Dagens Lygt
Skumrende Kveld Du vier?
Lys! Naturen holder sin Bøn,
Kun et Bindpust sukker i Løn,
Fuglen har endt sin Trille, —
Alting hviler: „Var stille!“

Elven selv, som saa muntert sprang
Jød mellem Stene og Buske,
Mynner en rislende Buggejang,
Den fra sin Mo'r kan huse;
Røgne Hjellet den bange styr,
Mørkt det gemmer paa Eventyr —
Blomsten sit Hoved sænker,
Paa Sol og Fuglesang tænker.

Nylig Solen Godnat har lyst,
Klappet hvert Blad paa Rinden,
Sendt fra liden, vemodig, lyst,
Hilsen med Aftenvinden;
Men paa Tinden, som før saa skult,
Vinker det end i Rødt og i Gult,
Der, som et Ushab, brænder
Afsedsblikket, den sender.

Herve, min Gud! sent paa os ned
— Os som i Dalen vandre —
Troens Stilhed og Haabets Fred,
Kjærlighed til hverandre,
Drag vort Blik mod det Høie op,
Lyslet skinner paa Hjellets Top,
Der, fra Hviden, vi stuer
Himmelens klare Luer.

Veien, ved Du, er tung og lang,
Foden saa tidt vil vende,
Troens gamle, freidige Sang
Glemmes helt let, kan hende; —
Dog, Du sender os jo Din Daab,
Ordet Solbad og Bønnens Haab,
Saa gaa vi ei iblande,
Men Veien til Lyset finde.

Falst Værdom og Vildfarelse.

Jungen Religion har været og er saa forhadet som Kristen-
dommen. Det kommer af, at den fordømmer de andre
Religioner, som kun er Menneskers og Djævlens Paafund.
Kristendommen, Guds Ord er Lys og Sandhed, alt andet er
idelt Løgn og Bedrag. Det er den eneste rette Narjag til Ha-
det. Menneskene elsker mere Mørket end Lyset, fordi deres
Gjerninger er onde. Kristendommen kræver Tro, Hjertets
Tro, men hvilket naturligt Menneske vil tro?

Der er heller ingen anden Religion, som er bleven saa
forvansket og forvrængt som Kristendommen. Nogle søger
at rokke den kristne eller Guds Ords Være, andre angriber
den kristelige Moral. Nogle vil have den kristne Være, men
fornekter den kristne Moral og Sedelære; andre hæver Kristi
Moral til Skyerne, men betækker sig for Troens Udydighed
mod Guds Ord om Skynd og Naade. „Jeg beundrer Kri-
stendommen, men jeg tror ikke paa Skyndernes Forladelse,
fordi jeg ingen behøver. Jeg er ikke saa fordærvet og skynde-
fuld, som Bibelen skildrer Menneskehjertet,“ saa taler en
fjedsbuden Fritænker, og Verdens Børn, det naturlige Men-
neskehjerte giver sit Bisfald dertil.

Selv indenfor Kristensflokket heriker megen falst Værdom
og Vildfarelse. Det forklarer Tilværelsen af disse utallige
Samfund og Sekter og Partier. Mange enfoldige Kristne
fer ikke dybt nok i Tingene og forarger sig over dette. Hvor-
for kan ikke de Kristne og især de protestantiske Kristne gaa
sammen? Hvis de Kristne bare var enige, saa vilde ogsaa
jeg gaa ind i de Kristnes store Samfund. Men nu maa jeg
imult holde mig udenfor, jeg holder mig for god til at blande

mig ind i al denne Strid og Trætte. Jeg vil have Fred og Ro, lad mig endelig faa staa udenfor al denne Strid og Splid. Se, hvor de Kristne hader og forkjætrer hverandre. Huj! Nei, var det endda som i det gamle Norge, der havde vi da bare en Kirke. Men her har jo Lutheranerne delt sig i saa mange Partier, at jeg umulig kan vide, hvilket er det rette. Hvem har Ret? Saalangt kommer man. Men der bliver ialfald mange Vandsmænd staa nde stille. De undskylder sig med, at de umulig kan finde Nede paa dette Virvar, og saa slaar de sig magelig tilfreds med den Undskyldning, at de idetmindste har tænkt en Smule over det kirkelige ogsaa, men naar de nu vælger at staa udenfor, saa er det slet ikke deres Skyld, det ligger i den flemme Striden og Spliden. Kirken og de mange indhrydes stridende Kirkesamfund bærer Skylden, men jeg, nei da!

Hjære Væser, hvis du kender nogen, som tænker, taler og handler saaledes, saa bør du vise dem, hvad jeg nu vil forsøge at holde frem for saadanne. Hvis du, som jeg haaber, kan gjøre det bedre end jeg, saa er jeg inderlig glad. Det er jo saa langt lettere at tale end at skrive om disse saare vigtige Ting.

Spørg dem først, om de endnu holder fast ved den Tro og Være, som de blev døbt og opdraget i fra Barnsben af, om de virkelig vil leve og dø i den Kristendom, som de fik i Buggegave i vort kjære Fædreland. Spørg dernæst, om de fremdeles agter at staa fast i sin Tro og Være til sin Ende. Spørg saa, om de tog med sig sin Bibel, sin Katekismus og sin Pontoppidans Forklaring, da de forlod gamle Norge, eller om de har glemt og skammelig kastet Brag paa denne Fædrenes bedste Arvedel. Hvis det sidste er Tilfælde, bør de ufortøvet anskaffe sig disse 3 Bøger. De kan faaes tilkjøbs ogsaa her i Landet — hos enhver luthersk Prest. Raad dine Bekjendte til at holde fast ved sin Børnelærdom og Barne-tro og ikke glemme, men opskrifte disse dyrebare Minder, som blev dem indprentet fra deres tidligste Aar. Hvis de slaar Brag paa de kristelige Sandheder, som Forældre, Værere og Præster nedlagde i deres Hjerter, medens de voksede op, saa er de et tro Billede af den forlorne Søn, som forlod sin Faders Hus og drog til et Land langt borte og ødte sin Arv og tilsidst blev arm og ringeagtet som en Svinehyrde. Det er jo bare de stakkels Selter og falske Profeter, som nedsjætter den lutherske Børnelærdom ogsaa i dette Land, og saa de ugudelige Fritænkere ikke at forglemme. Fortæl dine Venner og Naboer blandt Vandsmænd, at ingensteds trives falsk Værdom og Bilsdfarelse mere end just her i Landet, hvorfor de bør være yderst forsigtige og ikke lade sig forvirre af Sektmagere og Hylere. Fortæl, hvad Apostelen formaner sin ægte Søn i Troen Timotheus: Hold fast ved det, du har, at ikke noget værre skal viderfares dig. Fortæl, at de bedste Mænd i Amerika sætter Pris paa, at en Mand staa ved sit Ord og sine Løfter. Gjør dem begribeligt, hvor usælt og slet det er at forsvage sin Tro og svigte sin Belsjendelse. Hvis du saa bor paa et Sted, hvor der er norsk luthersk Kirke og Menighed, saa raad ham til at gaa til den Kirke, naar der er Gudstjeneste. Mind dine Venner om, at Spindagen er til for Guds Ords Hørelse og Betragtning og ikke til Spun og Dovenskab. Naar din Ven saa gaar i Kirke, bør han som saad: lutherske Kristne høre Guds Ord og bevare det. Der-

for skal han gaa til Gudstjenesten og ikke for at fylde sit Sind med fremmede Tanker, heller ikke for at rhytes af haarreisende Historier eller opdigtede Omvendelseshistorier eller for at nyde et smukt Foredrag eller beundre de Erfaringer, som maasse Presten vil disse op med. Dette er ikke Guds Ord. Paa Prædikestolen skal tales, som Guds Ord taler, i samme Aand og Tone og om de samme Ting, og om intet andet. Naar Presten prædiker, skal han tale om Herrens store Gjerninger, og ikke om sine eller andres Erfaringer. De kan vel tilfredsstille Nysgjerrigheden og tiltale dine egne Følelser og gjøre Taleren til en Helgen i dine Øine, men er ikke „Sandheden, Veien og Livet.“

(Forts.)

Referat af et Samtalemøde i Portland, Oregon.

[Slutning.]

Pastor Foys: Naar en bragte os et Værdipapir som beviste vor Eiendomsret til en stor Rigdom, da siger vi, at det vilde være taabeligt ikke at modtage dette Papir. Saaledes er ogsaa den taabelig, som ikke vil tro og anstamme Evangeliet, som bringer os disse uskattefulde Goder: Guds Naade, Livet og den evige Salighed.

Pastor Hoel: I Daabens og Alterens Sakramente blir vi delagtige i Guds Naade og Gaver ligesaa vist som i Ordet alene. Ved Brugen af disse Midler skal vi erindre, hvad der staa i Børnelærdommen, især om den rette Umgang med Guds Ord. Naar vi f. Eks. et Brev fra vore Forældre langt borte, læser vi dette Brev med stor Eftertanke. Saaledes bør det ogsaa være med Guds Ord. Naar vi under Bøn og med Eftertanke læser Evangeliet og annammer det i Hertet, saa faar vi virkelig Del i alle Goder og Gaver, som Ordet lyder paa.

Pastor Grønberg: Betydningen af disse Naademidler ser vi ogsaa af Guds Henst til dem. Hvad vil Gud gjøre med os ved disse Naademidler? Naar vi ser, at Gud vil, at vi skal vækkes, omvendes, tro, osv., da gjør Gud dette netop gjennem sine Naademidler. Gud vil ikke blive bekjendt for os uden gjennem disse sine Naademidler. De virker, hvad Gud tilsigter. Vi ere gjenfødte, ikke med forfrænklig, men uforfrænklig Sæd, ved Guds Ord, som lever og bliver evindelig. Da Jesus sendte sine Disciple, gav han dem hel Verden til Virkesfelt, men kun Ordet, Daaben og Nadveren til Naademidler. — Nu tror mange ikke dette. De betragter ikke f. Eks. Daaben for andet end tom Ceremoni. Men Jesus, Sandheds Ord, siger: Naar hen og gjør alle Folk til mine Disciple, idet I døber dem i Navnet Faderens, Sønnens og den Helligaands. Kunde da Daaben være bare en tom Ceremoni? Den er Gjenfødelsens Bad, det er, et Bad, som gjenføder os. Tit. 3, 5. Daaben frelser, ligesom Arken frelste Noah. 1. Petr. 3, 21. Den er en god Samvittigheds Pagt. En god Samvittighed faar ingen, uden han har Syndernes Forladelse. I Daaben giver Gud Syndernes Forladelse. Det er ugudelig Tale at negte dette — tværtimod Guds Ord. Netop gjennem Naademidlerne finder Gud mig og gjør mig til et Guds

Barn. Naar vi nu ser dette, vil vi vel ogsaa faa et andet Syn paa Herrens Naademidler. Har disse Naademidler denne Betydning, da vil vi vel ogsaa spørge os: Hvad har vort Hjertes Stilling været til disse Midler?

Pastor Christensen: Daaben ikke bare bærer frem Naaden til os, men den virker ogsaa Gvnen til at modtage denne Gave. Nu har Gud ogsaa indstiftet Alterens Sakramente. Det er ogsaa opdyndigt. Gaa Timer før Kristus gik til sin Videlse, indstiftede han Nadveren, for at styrke den svage Tro. Ikke bare for Disciple, men for alle hans troende Efterfølgere. Om dens Betydning kan vi læse i Luthers lille Katekismus. Det er et Pant. Det, som her bliver sat i Pant, er noget, som er mere værd end Syndernes Forladelse, nemlig Kristus selv med sit Legeme og Blod, det Legeme, som blev givet for os, og det Blod, som blev udgydt for os. Det Legeme og det Blod giver han i Sakramentet. At det er dette Legeme og dette Blod, han ogsaa nu giver, det udtales klart og tydeligt i den hellige Skrift 4 Gange med de samme Ord. Og dog findes der desværre alt for mange, som neqter dette. Det er skal være det samme som det betyder mit Legeme og Blod. Men dette er at paasta, at Jesus siger et og mener det modsatte, altsaa kommer med en Ypni i den Stund, da han skulde gaa i Tøden. Vi kan vel ikke forstaa, at Brød og Vin er hans Legeme og Blod, men vi skal blindt hen tro hans Ord, tro, at det samme Jesu Legeme og Blod, som blev ofret paa Korset, er og gives i Sakramentet. Det skal vi tro og tillige at dette ikke blot er for andres Vedste, men virkelig for os, og naar vi tror det, da faar vi virkelig Velsignelse af det.

Jeg tror og ved, hvad her jeg faar,
Endog min Sans det overgaar.

Jeg faar min Jesum sandt og ret,
Og af ham selv jeg bliver mæt.

Derfor er dette Sakramente af saa stor Vigtighed. Det er ikke blot vigtigt for, hvad det bærer i sig, men ogsaa for, at det viser Guds Hjertelag og Tankemaade mod os.

Nu ved da ogsaa Synderen, hvorhen han skal gaa for at finde Frelse. Den rige Mand havde vel Moses og Profeterne; men han holdt ikke disse for tilstrækkelige, han forlangte mere, noget ekstra. Men hvad svarer Abraham? — Den, som ikke vil komme til sand Erkendelse af sin Synd ved Loven og til sand, levende Tro ved Evangeliet, han kan ikke blive salig. Vi kan ikke storme Himmelen, skal vi blive salige, maa Gud komme til os. Det gjorde han ogsaa i Daaben, da vi endnu vare arme, hjælpeløse Børn. Har vi nu ogsaa vedblevet at være Guds Børn? Men derfor vedbliver Gud at komme til os ved sit Ord og sin hellige Nadvere. Ingen kan bestulde Gud for, at han ikke har gjort noget for os. Nei, han har forfulgt os med sin Naades Midler. Disse Midler skal vi bruge, og det ikke bare om Søndagen i Kirken, men og hjemme.

Pastor Sperati: Der kræves virkelig, at vi skal bruge Guds Naades Midler og tro dem. Denne Tro kommer af et grundigt Kjendskab til Gud gennem hans Ord. Derfor skal vi bruge det hver Dag, ligesom vi skal bruge Sakramentet. Da og kun da kan vi faa den Guds Kraft og Naade. Bruger vi ikke disse Midler, faar vi ikke den sande

og stærke Tro. Bruger vi disse Naadens Jødemidler ofte, trods Jølelsen af Svagthed og Uværdighed, skal vi nok, om ikke straks altid, dog senere, faa Styrke og Frimodighed.

Pastor Strand: Betydningen af Barnedaaben skal betones. Gud vil ikke udelukke Halvdelen af Menneskene, de smaa Børn, fra Frelsen; derfor har han indstiftet et Middel, hvorved ogsaa Børn skal komme ind i Guds Rige. Jesus siger: Vader de smaa Børn komme til mig og forhindrer dem ikke. Uden at Nogen bliver spødt af Vand og Land, kan han ingenlunde komme ind i Guds Rige. Kan Gud gjenføde ved Ordet alene, saa kan han vel ogsaa gjenføde eller tænde Troeslivet, Troesguisten ved Daaben, som er Vand i Forening med Ordet. Naar Barnet vokser til, skal Ordet læres og tilegnes, saa Troen kommer til syne. Naar Barnet kommer til Skjels Aar, kommer Nadveren til for at styrke Troen mod Fristelser og Lysterne, som vaagner. I Nadverens Sakramente er Kristus tilstede, som han siger: baade for Troende og Bantro. Begge nyder Kristi Legeme og Blod. De Bantro dog til Fordømmelse. De gjør sig skyldige i hans Legeme og Blod. Dette viser jo, at disse Ting virkelig er tilstede og nydes endog af de Bantro. 1 Kor. 10, 16, 21. —

Pastor Fos: Naar nu Menigheden har disse Gaver, saa skjønner vi, hvor vigtig en Forsamling Menigheden er. Derfor bør vi slutte os til Menigheden og derved vidne om Herren og hans dyrebare Naade.

Pastor Hoel: Jeg vil minde om, hvor slyv Menigheden er i Brugen af Alterens Sakramente. Saa ofte siger Skriften. Altsaa ofte skal vi bruge dette Sakramente. Men betænk, hvordan det er.

Pastor Dolven: Der var peget paa at benytte Naademidlerne og derved bekjende Kristus. Skal vi bekjende Kristus? Ja. Jesus siger: Hvo der vil bekjende mig for Menneskene, ham vil ogsaa jeg bekjende for min himmelske Fader. Vil vi bekjende ham, saa vil ogsaa han kjendes ved os og gjenkjende os paa den yderste Dag. Hvorledes skal vi bekjende Kristus? Først derved, at vi tager Ordet til Hjerte, dernæst ved stittig at bruge Guds Ord og Sakramenter. Hvad andet er det at læse for Herrens Alter end at bekjende Kristus? „Saa ofte som I æde dette Brød og drikke denne Kalk, forkynde I Herrens Død, indtil han kommer.“ Men saasnart vi bekjende Kristus, hiller der sig Hindringer i Veien. Var der ikke saadanne Hindringer, vilde vel mange bekjende Kristus. Mange er vange og holder sig tilbage. Gud har sagt, at vi skal bruge disse Midler, ja bundet os til dem. Vi ved, hvad vi har i Herrens Naademidler, og naar vi bruger dem, saa har vi, hvad de bringer. Guds Befaling og ikke vor egen Forstaaelse skal bevæge os til at bruge Naadens Midler.

— Vaag for alting over dig selv, at du aldrig taber din indvortes Tillid til dig selv, dit Haab til Gud og til gode Mennesker.

* * *

— Der findes ingen saa rig, at han ei behøver at modtage en Gave; ingen saa fattig, at han ei kan give noget.

Pacific Lutheran University.

Den norske Synode har, som vi haabede, paa sit Aarsmøde i Chicago i Juni sidstleden taget sig alvorligt af vor statskels Anstalt. Mange Præster og Representanter har under Mødets paataget sig inden 60 Dage at betale et vist Beløb til University enten som Gave, rentefrit Laan eller som Betaling for Lotter. Derved er altsaa en vis større Sum sikret. Dette var allerede meget. Men den sidste Eftermiddag blev Sagen paany optaget til Behandling, mange begejstrede Taler blev holdt, og uden Modsigelse blev det besluttet, at alle Mødets Medlemmer skulde i Fællesskab støtte Sagen, og, hver i sin Kreds, virke som Agenter til bedste for Anstalten. Nu er det jo saa, at det er lettere at love end at holde et Løfte af det Slags især paa en saadan Tid; men der er ingen Tvivl om, at alle, som gik ind herpaa i Chicago, virkelig mente, hvad de sagde, omendstjont mange af dem bagefter maaske kan komme paa den Tanke, at de har lovet mere end de burde. Og hvor der er et virkelig oprigtigt og alvorligt Forsæt at virke for denne Sag, der vil ogsaa noget blive gjort af hver, og det Hele vil blive noget stort. Her maa desværre noget stort til for at saa Anstalten færdig. Vi havde haabet at Skolen skulde begyndt sidst i 1892, men nu ved Alle, at vi dengang var daarlige Regnemestere. I de sidstforløbne to eller tre Maanedes har det seet ud, som om vi heller ikke til Høsten skulde blive færdig, men maaske Herren alligevel vil lade det lykkes, saa at vor Frygt viser sig at have været ugrundet. Maatte vi bare Alle fæste os ved den Tro, at Gjerningen er Guds og at vi blot er Medstaber i hans Haand til at udføre den, da vilde alt Mismod svinde, og vi vilde erkjende og i Gjerningen vise, at vi blot skulde arbejde og ofre og bede og forresten overlade al Sorg for Fremtiden til Herren, da er den i sikre Hænder.

Efter den usædvanlig vaade og kolde Vaar har vi nu en Tid haft et nydeligt Veir, som for dem, der er vant med Ostens sterke Varme, vilde være næsten altfor kjøligt. Naar Skolen engang med Guds Hjælp kommer igang, vil Klimatet vist ikke lægge nogen Hindring i Veien for at fortsætte den til Slutningen af Juni Maaned, medmindre det skulde være, at Kristelsen til at bevæge sig ude i den skønne Natur skulde blive for stærk. Næsten Alle som kommer hertil ere enige i at et behageligere Sted at bo paa kunde man neppe finde, men, lægger man gjerne til, hvad skal man saa leve af? og det er sandt; for den mindre bemidlede er det vanskeligt at slaa sig igjennem, thi her er oversfyldt af Arbeidere og lidet eller intet Arbejde at faa, men Tiderne kan jo forandre sig, saa at det bliver bedre senere.

Sprogene som Dannelsesmiddel.

Menneskets Aand er det ædlest og høieste paa Jorden. Tænkningen er Grundlaget for alle Ting paa Jorden. Alt er gjennemtrængt af Tanker. De største og findrigeste Opfindelser, al Kunst og Litteratur er et Produkt af Tænkningen. Men vor Aand maa dannes, forædles, udvikles, løstes, opdrages. I Barnets Sjæl er nedlagt alle Spirer

og Muligheder. Sjælen er en udbøelig Aand, som er begavet med Forstand, Villie og Samvittighed. Forstanden og Fornufter er den fornemste Del af Menneskets Erkjendevne. Derfor nævnes i vor Barnelærdom Forstanden som Representant for vort hele Erkjendeliv. De andre Evner: Forestillingsevne, Iudbildning, Fantasi, Husommelse, Tænksevne, Dømmekraft indbefattes og underforstaaes. Vore Sanser og Sanseredskaber staar i Aandens Tjeneste. Forstanden skal herste baade over Villie og Følelse. Alle Evner og Aandskræfter trænger omhyggelig og langvarig Opdragelse og Udfoldelse. "Man lærer, saalange man lever." Vi maa dannes. Dette sker fra Buggen til Graven. Vi har mange Dannelsesmidler, og et af de fornemste er Sprogene. Ved Sprogstudiet tages de fleste af Sjælens Evner i Brug, og ved denne Brug og Øvelse udvikles Sjælen. Øvelse gjør Mester. Sprogene er de Midler, hvorved vore Tanker og Forestillinger udtrykkes. Sproget er den Bro, hvorpaa vore Tanker og Meninger overføres til Andre. Sproget er Tankernes, Meningernes Dragt og Udtryk. Sproget er fuldt af Tanker, Følelser, Aand. Derfor er Sproget et saa fortræffeligt Dannelsesmiddel for Aanden. Ved at studere Sprogene faar Aanden rige Indtryk, Tanker og Impulser. Gjennem Sprogene meddeler Aanden sig til andre. Man har sagt, at Sproget er det bedste Middel til at skjule Tankerne, det er vist; men Sproget er ogsaa det bedste Middel til at aabenbare og opbevare Tankerne og alle Aandens Rørelser. I Sprogene og deres Litteratur har Mennesket, ja hele Folkeslag nedlagt og meddelt sin Aands Fylde. Der ligger Menneskeslegtens Historie opbevaret. I Sproget, i "Ordet" har ogsaa Gud aabenbaret sig. Gjennem Sproget kommer han til os personlig og virkelig, sand og virksom. I Ordet kan vi lære ham at kjende, hans Navn, hans Væsen, Villie og Gjerninger.

Derfor skal vi ikke foragte Sprogene, men studere dem flittig og øse af de rige Kilder, som de aabner for os.

Sprogstudiet har fra de ældste Tider haft de fleste Tyrkere og indt den største Anseelse som Dannelsesmiddel. Og saalænge Verden staar, maa de have denne Vresplads ved alle Opdragelses- og Undervisningsanstalter. Kun skal man ikke blive staaende ved dem som Maal, men som Midler. Dannelsen er Maalet, dernæst de praktiske Fordele, som et grundigt Kjendskab til Sprogene giver i Handel og Vandel. Derfor bliver Sprogstudiet første Fag ogsaa ved Lutheran University, næst efter den kristelige Lære.

— Kjærligheden tænker intet ondt; den tillægger intet slet Motiv, ser kun den lyse Side og tror det bedste om enhver Handling.— Drummond.

* * *

— Det er vel en Lykke at være stille Bidne til en ædel Handling, men denne Lykke er dog forbunden med en vis Skamfølelse.

* * *

— Store Karakterer dannes ikke i denne Verden uden under Lidelse og Selvfornægtelse.

Slet Selskab fordærver gode Seder.

Dette Ordsprog staar vel ikke i Bibelen, men Tanken findes dog der, om end ifklædt en anden Dragt. Der staar ialfald med rene Ord: „Ond Tale fordærver gode Seder,“ og ond Tale finder man helst i slet Selskab. Erfaringen stadfæster kraftig nok Sandheden i dette, som i saa mange andre Ordsprog. Det har sin Anvendelse paa alle Mennesker og alle Forhold. Det indeholder en almen Sandhed, som alle retsindige Folk og Tider har anerkjendt og taget Hensyn til.

I Familien, Staten og Menigheden, selv i Hedenskabet gjælder den uomstødelige Sandhed: Slet Selskab fordærver gode Seder.

Det er slet Selskab, som fordærver. At søge Selskab stemples ikke. Mennesket er et selskabeligt Væsen. Det maa have Selskab. „Det er ikke godt, at Mennesket er alene.“ Paa Bunden af Menneskenaturen ligger Selskabsdriften. Fra denne udspringer al Omgang og Samfærdsel mellem Mennesker. Og alle Foreninger, Samfund og Samfundsindretninger er Virkninger af Selskabsdriften. Deraf udspringer ogsaa Trang til Venner, og selskabelig Omgang. Alt dette er billigt og ret. Gud har ikke skabt Mennesket til Eneboer og Eremit. Menneskesty Mennesker er ikke normale. Børn, som ikke vil være sammen med Børn, er syge og bør have Selskab. Der er en stor Velsignelse i godt Selskab og god Umgængelse. Derfor henregner Luther „gode Naaboer“ til dagligt Næde. Godt Selskab fremmer gode Seder. „Sig mig, hvem du omgaaes, skal jeg sige dig, hvem du er.“ Eksemplets Magt er ikke blot stor, men tvingend. Hvad andre gjør foran os, gjør vi ofte efter uden videre. I var Forbindelse med Selskabsdriften staar Efterlignelsesdriften. Vi ikke blot kan, men attraar, ønsker, drives til at tage efter andre. Saadan er vor Sjæl, den har i dette Stykke virkelig noget af Abens Natur. Forældre og Opdragere tænker ikke nok paa denne indre Tilskyndelse til at efterligne, de tænker oftest paa Muligheden, at man kan, ikke saa meget paa, at man er tilbøielig til at efterabe, følge Eksemplet, og efter Syndefaldet helst det flette Eksempel. Saa kan vi vel forstå, at slet Selskab fordærver gode Seder. Mange brave Forældre fører vel omhyggelig for, hvem deres Børn skal omgaaes og ikke komme sammen med. Men saa er der ogsaa nok af dem, der ikke tænker meget paa denne Side af Opdragelsen. Sandheden er nu, at Børn opdrages mere ved Eksempel end ved Ord og Formaninger. Det samme er Tilfælde ogsaa med Ungdommen. Det er det frygtelige og forbandede i det flette Selskab, at det malkaarlig og lidt efter lidt drager, tolker, tvinger, erobrer Omgivelsene. Mange Lærere har seet, hvorledes en slet Gut eller Pige i forbausende kort Tid kan ødelægge en hel Klasse paa 20 — 30 Børn. Forældre har erfaret, at deres Børn blot ved en Gangs Samvær eller Samleg med flette Børn har lært og lagt sig til flere Uvaner. Ingen, som hender til Sagen, kan benegte dette. Men det er nok desværre saa, at vi alle til en vis Grad er Børn i dette Punkt. Se blot paa Medlemmer af flette Foreninger. De er ikke længe der, før man ser Forandring. Og det gaar ud over Sederne, de gode Seder.

Hvad menes nu med gode Seder? Først og fremst alle

borgerlige Dyder og den borgerlige Moral, dernæst i Skriften de kristelige Dyder. Ikke blot god Skik og Brug, men endog Anlæg, Sindelag og Karakter fordærves, ruineres, undergraves og gaar til Grunde i slet Selskab. I denne sterke Paastand benytter jeg kun Ordene's Indhold i Grundteksten, og Erfaringen retfærdiggjør Benyttelsen af saa sterke Udtryk.

Slet Selskab fordærver og aa ens gode Navn og Rygte. „Sig mig, hvem du omgaaes, saa skal jeg sige dig, hvem du er.“

Hvad skal vi saa gjøre for at fjerne slet Selskab?

Vi skal overvinde det Onde med det Gode. Den, som ikke vil fremme det Gode, kan lidet adrette mod det Onde. Saaledes ogsaa her. Som Kristne, som Forgere, som Forældre bør vi gjøre alt, hvad der staar i vor Magt, for at fremme det gode Selskab. Ingen er for dannet, ingen for lærd eller god til det.

Den norske Synodes Stilling til Lægmandsvirksomheden.

(Efter Pastor W. S. W.)

Naar der her er Tale om „Synodens“ Være om Lægmandsvirksomheden, da har man ingen Ret til at udgiwe enkelte Ytringer af enkelte af Synodens Medlemmer, for „Synoden“ var bleven enig, for at være „Synodens“ Være. Saalænge Synoden ikke var bleven enig, havde den sig ingen „Være“. Det er klart, at saalænge der mellem Christne er „Strid“ om et Værepunkt, saa lære ikke Alle ret detsom. Værite de Alle ret, saa var der ingen „Strid“. Man kan derfor lettelig finde Ytringer af Synodens Medlemmer, for de bleve enige, som hverken de selv eller Synoden vilke tilfæmme, efterat de ere komne til Klarhed i Sagen.

Jeg vil her selv tale lidt om, hvorledes jeg opfatter Synodens Stilling til denne Sag, for den blev enig. Heri ligger naturligvis intet Bevis for det, som jeg har paataget mig at bevise. Heller ikke vil jeg paastaa, at min Opfattelse af Stillingen er useilbar Sandhed. Men, siden jeg nu behandler denne Materie, kan det maaske have sin Interesse for En og Anden at se, hvad En, som har levet med i denne Strid, har tænkt om den. Mange ere nu Medlemmer af vore Menigheder, som ikke vare det dengang, ja Støvst partem af Lærerstandens hender ikke hin Tid af personlig Erfaring. Maaske ogsaa En eller Anden af vore Modstandere kunde have Interesse af at høre, hvorledes En, som ialfald søger at være sand, har opfattet Forholdene.

Inden den norske Statskirke har der som bekendt lige siden H. N. Hauges Fremtræden været Disput om, hvorvidt Lægmand have Ret til at optræde som Ordets offentlige Forkyndere. En Deel har paastaaet, at Lægmand aldrig have Tilladelse til at fremtræde som mundtlige Vidner om de guddommelige Sandheder udenfor Hjemmets eller det private Livs Kreds.

En Deel fordrede som enhver Christens medfødte Ret, som en Følge af hans aandelige Prestedømme, at han havde

lov til, naar han vilde, og han kunde faa nogen til at høre paa sig, at optræde som offentlig Prædikant (naar han da ikke netop optraadte under Prestens Prædiken); ja de ansaa det som enhver Christiens ubetingede Pligt at møde paa saadanne Forsamlinger, naar det ellers var muligt for ham, og ansaa derfor det, at man mødte paa saadanne Forsamlinger, som et Mærke paa kristeligt Alvor og det, at man ikke mødte, som et Tegn paa Navndristendom.

Til denne Overdrivelse vare de vel bevægede ved Synet af den pænhyllige Velsignelse, som Vægfolkets Optræden med offentlig Prædiken havde medført. Hans Hauges og hans Benner's Optræden var jo uomtvistelig et mægtigt Midde i Herrens Haand til at bringe Liv i de døde Been og til at opflamme det Liv, som her og der fandtes. Medens der fra mange — desværre vist de fleste — Prædikestole i en Prædiken, om hvis elendige Udsæthed den nuværende Slægt har vanskeligt for at gjøre sig en Forestilling, uden man har gransket Aftystykker (se Bangs Fremstilling af Hauges Liv i „For Hjemmet“ for 1875), saa gif disse friske og freidige Troesvidner omkring i Hytte og Huus over Bjerg og Dal med Budskabet om, at uden Omvendelse skeer ikke Synsforladelse.

Vist var Forkyndelsen hverken hos Hauge selv og vel endnu mindre blandt en Deel af hans Benner saa reen og klar, som ønskeligt kunde være; men i de Tider var den dog som en velsignet Dugg over et fortorret Land. Folk bliv dog ved hine Vægprædikanter vakte af den Egenretsfærdighedens og Vigebyldighedens Svov, i hvilken de vare inddyssede af af! saa Mange, som af Gud vare kaldede til at være deres Opvækkere og Biledere, og der blev en Spørgen og Gransken efter Livets Vej og en Gransken i den hellige Skrift, hvis velsignede Frugt vil aabenbares paa Dommens Dag. Efter Hauges Tid har ogsaa mangen ydmyg kristelig Vægprædikant virket mange Steder til Guds Ære og Sjælenes Frelse. Hvorledes, meente man, skulde da noget kristent Menneste kunne vove at paastaa, at Vægmand ikke skulde have Lov til at fremtræde med Vidnesbyrdet om den Herre, som havde gjenløst dem, naar de følte sig drevne dertil af Guds Mand?

Andre kunde dog ikke være enige i Alt dette. Paa samme Tid som de indsaa, at Vægmands offentlige Prædiken i saa mange Henseender havde virket til uberegnelig Velsignelse, saa kunde de heller ikke være blinde for, at den undertiden havde været til stor Skade og bragt megen Skændsel baade over Christi og hans Tjeneres Navn. Der fremsørgtes vistnok mange løgnagtige Bagvaskelser om Vægmandens Færd og Vikningerne af deres Optræden, Bagvaskelser, som kun vare udsprungne af Verdens Børns Had til Gud og hans Rige. Men paa den anden Side var der ogsaa aandelig ædruelige, kristelige og forstandige Mænd, som fortalte Historier om Vægprædikanters Færd, som var alt Andet end opbyggelige, ja saadanne Historier beedigedes af Thingsvidner for offentlig Ret. Paa anden Maade kom ogsaa Ting for en Dag, som var sø gelige for Christine at høre. Saadanne Opdagelser kunde dog ikke forstandige Mænd lade, som om de ikke saa; men det bragte dem til at tænke, at, hvor velsignet den offentlige Vægprædiken end i mange Henseender kunde have været, saa kunde den dog nok trænge til en Kontrol, for

at ikke det, som var begyndt i Landen, skulde ende i Rjød.

En anden Omstændighed var ogsaa den, at de saa ikke, at der var den Fornødenhed for Vægmandsprædiken nu, som der engang havde været. I Aarenes Tjeb var ved Guds Raade Vidnesbyrdet fra Prædikestolen for en stor Deel blevet et ganske andet. Hvor man før havde prædilet Dyd og gode Gjæringer som Salighedsvei (og hvor man selvfølgelig meget lidet bestræbte sig for at øve „Dyd og gode Gjæringer“), der stræbte man nu end iverigere at vise Menneftene til Kristus som Frelser (og hvor dette Vidnesbyrd annammedes, der begyndte man selvfølgelig at beslitte sig paa „Dyd og gode Gjæringer“). Hvor nu saaledes kristelig Prædiken lød fra Prædikestolen, der syntes man, at Vægmands offentlige Prædiken ikke var saa fornøden.

Men alle disse, som meer eller mindre vilde forsvare Vægmands Ret til offentlig at prædike, de vare i „trouble“ med een Ting — den augsburgske Konfessionens 14de Artikel. Der staar det jo, at Jegen bær i Kirken offentlig lære eller forvalte Sakramenterne, medmindre han dertil er rettelig kaldet.“ Dette synes jo at fordømme al offentlig Prædiken af den ukaldede Vægmand. Skriften kræver jo ogsaa, at de offentlige Lærere skulle udsendes, kaldes, samtykkes, osv. Hvorledes kunde nu dette forenes? En Deel holdt nu paa Konfessionens Ordlyd og sagde, at al Vægmands offentlige Prædiken var Synd; Andre, som syntes, at dette igjen stred mod andre klare Skriftsteder og mod Guds Hovedhensigt med al sin Gjærning, nemlig Sjælenes Frelse, søgte at komme ud af det derved, at de søgte at „bortforklare“ Konfessionens Ordlyd. Man søgte at hjælpe sig med de aller forunderligste, for ikke at sige latterligste „Forklaringer“. En ikke ualmindelig „Forklaring“ var blandt Andet den, at en saadan Forsamling var ikke „offentlig“, om end hele Bygden havde faaet Bud om den, om den end holdtes paa fri Mark, naar den kun ikke holdtes inden Kirkens Vægge!

Jeg selv fulgte med levende Interesse denne Strid og søgte efter ringe Evne at finde Rede i Sagen, men fandt det ikke. Jeg var overbevist om, at det maatte være Guds Vilje, at Vægfolk undertiden optraadte som offentlige Prædikanter; men der maatte dog være en Indskrænkning. Gud havde dog ogsaa klarlig indsat det offentlige Værembede, og derfor det forvaltedes efter Guds Vilje, maatte det ikke krænktes. Hvor var nu Grænsen? Og hvorledes skulde man komme ud af det med den 14de Artikel?

I 1859 kom jeg herover til Amerika og fandt den samme Strid inden den norske Synode, som der havde været inden den norske Statskirke. Der førtes noget kraftigere Argumenter fra deres Side, som forsvarede Embedets Ret, end jeg havde hørt i Norge; Argumenterne fra deres Side, som forsvarede „Vægmandsretten“, vare omtrent de samme, og jeg var lige klog eller rettere lige dum, som jeg havde været.

Saa kom Prestemødet paa Spring Prairie i Juli 1861, hvor Prof. Walther var tilstede. Ved hans Udvikling kom jeg selv til Klarhed og Fred i denne Sag. Ligesaa ser det ud til, at det er gaaet de andre som vare der tilstede. Resultatet af disse Forhandlinger blev det Grundlag, hvorpaa Synoden enedes om denne Sag, og siden den Tid er det ikke mig bekiendt, at der har været nogen egentlig Strid inden

Synoden om denne Være. Der kan vel have været Uroligheder her og der om dette Værespørgsmaal som om alle andre; men jeg ved ikke Andet, end at Urolighederne er gaaede over, naar denne Være er bleven klart fremholdt.

• Hvad var det nu, som bragte os til Enighed og Klarhed i dette Værepunkt?

Før det Første lærte vi nu at holde fast paa, at den, som lærer offentlig, han lærer offentlig, det er, at naar en Vægmand holder en Opbyggelsesforsamling, som er offentlig bekendtgjort, hvor Alle, som vil, kunne komme, der lærer han offentlig, hvad enten han gjør det med Rette eller Urette.

Da vi nu havde faaet denne nyttige Værdom ind i vore Hoveder (ja om Forladelse! en Deel havde den maaske inde før; men jeg havde den ialfald ikke), saa bleve vi da gjorde opmærksomme paa, at den eneste Orden, som Gud har indsat til Ordets offentlige Forkyndelse, er den, at der prøves, kaldes og indsættes særegne Mænd dertil. Ja, derom bleve vi da snart enige, da Ingen kunde finde, at Gud havde besejlet nogen anden Orden til Ordets offentlige Prædiken. Men nu kommer det, som var mig nyt og for mig ialfald løste den hele Knude.

Prof. Walter gjorde nemlig opmærksom paa, at enhver Orden, selv en guddommelig Orden, maa vige for Nød. Væg Mærk til: her siges ikke, at ethvert Guds Bud maa vige for Nød. Intet Moralbud viger for Nød. Her tales kun om saadanne Bud, som indeholde blotte Ordninger (Ceremonialbud). Han beviste dette blandt Andet ved at henvise til Math. 12, 3. fig., hvor Herren befalder, at Abimelech gav David Skuebrodene: at æde, som det var forbudt Andre end Presterne at æde, og dette dog kun for at opholde Davids legemlige Liv; hvormeget mere maatte da endog en guddommelig Ordning vige, naar den paa Grund af Omstændighederne blev til Hinder for den udsødelige Sjæls evige Frelse!

Da jeg havde faaet dette klart, indfaa jeg, at Vægmands offentlige Prædiken, naar der virkelig var Nød for den, ikke stred mod Guds Vilje, om den end stred imod den Ordning, som Han helst vilde have. Om den 14de Artikel indser jeg, at den handler om, hvorledes Alt bør gaa til, naar Alt er, som det bør være, naar denirkkelige Embetsmand virkelig tilfredsstillr Traangen til Ordets offentlige Prædiken. Og det burde den altid gjøre, og mod det Maal bør den altid arbejde. Men den 14de Artikel kan ligesaa lidt som Guds Ord, om hvilket den vil være en Bekendelse, ville, at Ordene (paa Grund af anden Uorden) skal være til Hinder for Guds Hovedformaal med sin Aabenbaring — Sjælens Frelse.

Nu blev det eenstemmig (og ialfald fra min Side gladelig) tilstemt, at vi troede, det var ret, at Vægfolk i Nodssjæld bryde den blotte Ordning og trostlig bruge sin oprindelige Ret til at prædike Ordet og fast haabe, at Gud da ogsaa i Naade vil ansæ og velsigne for dem deres offentlige Udøvelse af hans saliggjørende Naademidler. (Se Kirkef. Maanedst. 1861 Pag. 333 fig. Det var vist godt, om ialfald Prof. Walters Udvisning stter blev optrykt).

Efterat hiint Prestemøde var afholdt i Juli 1861, som Væren op for Synoden i Goodhue i 1862. Paa denne Syn-

node fremfattes angaaende denne Sag blandt Andet følgende Sæfser:

1. Gud har indsat det offentlige Prædikeembede til de Christnes offentlige Opbyggelse til Salighed ved Guds Ord. Eenstemmig antaget.

2. Til de Christnes offentlige Opbyggelse har ikke Gud indsat nogen anden Ordning, der skulde finde Sted ved Siden deraf. Eenstemmig antaget.

3. Naar En overtager at lede de Christnes offentlige Opbyggelse ved Ordet, da overtager og udøver han det offentlige Prædikeembede. Eenstemmig antaget.

4. Det er Synd, naar En uden Kald eller uden Nød overtager dette. Eenstemmig antaget.

5. Det er baade Ret og Pligt i virkelig Nød for Enhver, som kan, i christnommelig Orden at udøve det offentlige Prædikeembede. Eenstemmig antaget.

6. Det eneste rette Nodsbegreb er, at Nød finder Sted, hvor enten ingen Prest findes eller kan findes, eller, om der er Prest, dog han enten ikke rettelig betjener dem, men fører falsk Være, eller ikke tilstrækkelig kan betjene dem, men kun sparsomt, at de ikke derved kunne søres til Troen eller bevares deri og varges mod Vildfarelser, saa de Christne maatte forsmægte af Mangel paa Tilshu. Mod 2 St. antaget, idet Svend Pedersen og P. Erikstad stemte derimod, blot fordi de frygtede, at Ordet „forsmægte“ kunde misforstaaes.

7. Naar saadan Nød er forhaanden, bør den søges afhjulpen ved bestemt og sømmelig Orden, saa godt Omstændighederne tillade. Eenstemmig antaget.

Gaade.

Et lidet Ord jeg tænker paa,
Ja, lidet for vort Dø,
Dog trostierigt for Blomster smaa,
Som Hovedet nedbøse.
Naar uden Kæft de falde ned,
Mens Dagens Hede brænder,
Det styrker dem, saa Hovedet
De stter opad vender.

Naar under Sorg og Syndens Magt
Og Dø af Stovets Kæfter
Dit Hjerte føler sig forsagt,
Og Hovedet Du sænker,
Da Ordet omvendt ene Dig
Kan Trost og Styrke frende,
Saa Hjertet freidigt — Blomsten lig —
Du tan mod Himlen vende.

Oplosning paa Gaade i Nr. 13.

Revolver.

METROPOLITAN SAVINGS BANK.

—FÖR KALDET—

TACOMA BUILDING AND SAVINGS ASSOCIATION
Sparebank

(Inkorporeret 1887.)

THEATERBYGNINGEN HJÖRNET AF C OG 9DE STRS.

Hæben daglig fra Kl. 10 til 3.

Øverdag fra Kl. 10 til 1 og 6 til 8 Aften.

Lidbetalt Kapital.....\$100,000

P. V. Caesar.....President
T. W. Enos.....Vice-President
Jas. Le B. Johnson.....Secretary and Cashier
Ole Selvig.....Assistant Cashier

DIRECTORS:

Dommer T. L. Stiles, C. W. Griggs, I. W. Anderson, G. L. Holme-
Theo. Hosmer, Geo. P. Eaton, P. V. Caesar, T. W.
Enos, James LeB. Johnson.

6 pCt. Rente.

Renterne udbetales kvartalsvis i Januar, April, Juli og Oktober.
Penge udtales paa længere Tid samt paa maanedlige Betalings-
vikaar.

Anvisninger paa alle Steder i Europa.
De skandinaviske og det tyske Sprog tales.

Kjøb Eiendom

-I-

ARMOUR :: ADDITION

—AF—

PACIFIC LUTHERAN

→ UNIVERSITY ASSOCIATION.

Skolen eier nu feld nogle hundrede Byggetomter ganske nær Bygningen. Jernbaanen gaar midt igjennem Armour Addition. Det er særdeles vakre og flette Lotter, som bydes tilsalgs, og enhver, der nu kjøber Eiendom af os, bliver Eier af en sund og værdifuld Byggetomt, og hvad der betales for den, anvendes til at fultføre Bygningen med. Vi sælger fremdeles for \$100 per Lot, mod kontant Betaling. Paa Hæustand forlanges \$110 per Lot. Saa snart Lotten er betalt, gives Warranty Deed af os.

Vi trænger mange Penge til Bygningens Fuldførelse endnu.

Skriv til PAC. LUTH. UNIVERSITY ASSOCIATION,

1912 Jefferson Ave., TACOMA, WASH.

CLOVER CREEK MILLS

tilhører

Pacific Lutheran University

og laver

alle Slags Mouldings af Ceder

samt

Bjælker og Bord af bedste Slags.

Bedste Slags Flooring og finishing Lumber kan leveres saa billigt, læsset ombord paa Jernbanevognen, at vi tror det vil lønne sig godt for Lumberhandlere i Vællestæderne at købe af os, især ovennævnte Sorter. Om man ønsker, kan man faa 40 Fod lange Bord og Bjælker. Man henvende sig til

PAC. LUTH. UNIVERSITY ASSOCIATION,

1912 Jefferson Ave., TACOMA, WASH.

THE LUTHERAN UNIVERSITY © HERALD

udkommer 2 Gange om Maanedn og
koster forskudsvis

50 * CENTS * PER * AAR.

ADRESSE:

"THE LUTHERAN UNIVERSITY HERALD"

1912 Jefferson Ave., TACOMA, WASH.

Redaktorer: Past. N. Christensen og Past. P. Langseth.

* * *
Subskribentfamlere

faar paa 5 betalende Abbonenter den 6 te frit.
Send ind straks Penge for en Aargang, 50 Cents.

Sto og Støvler

til billigste Priser og af bedste Sort

hos

S. Olson, 1912 Jefferson Av., Tacoma.

Fresh Spring Stock regardless of Cost
sælges nu. Gaa og se dig ud, hvad du ønsker. "Med med de høje Priser," siger S. Olson. Herald anbefaler paa det bedste.

Entered at the post office at Tacoma, Wash., as second class matter.